

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Infidelitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

INFIDELITAS.

fide tenendum. Ita tenet Tho. 3. part. q. 52. a. 2. Non tamē scio hoc esse ad huc ab ecclesia statutum.

INFIDELITAS.

INFIDELITAS opposita fidei, quæ theologica virtus est, secundū Tho. secunda secundæ. q. 10. a. 1. dupliciter potest sumi, scilicet pure, negativè, & contrariè. Primo modo non est peccatum, sed magis habet rationem pœnæ, quia talis ignorantia diuinorū ex peccato primi parentis secuta est: tamen taliter infideles damnantur propter alia peccata, quæ sine fide remitti non possunt. Si autem sit infidelitas non solum pure negativis, sicut est in pueris, sed privationis, ut est in mulieris, qui possent habere fidē si vellēt, & negligunt audire, tunc est peccatum. iuxta illud Ioa. 15. Si non venissem, & locutus es non fuisset, peccatum nō haberent, scilicet infidelitatis: secundū August. ibi. Contrariè enim sumpta, distinguitur in tres generales species, scilicet eorum, qui nunquam crediderunt in Christo, ut sunt Pagani: eorū, qui crediderunt in figura, ut sunt Iudei: & eorum, qui crediderunt in veritate nuda, ut sunt Christiani hæretici. Et quævis species infidelitatis sint quasi infinitæ, secundum quod sunt diversæ: tum hæreticorum, non oportet confessorem de huiusmodi sollicitum esse, sed tantum curate medicum: ven afferre penitentem, & ab errore removere, & in fine illum firmare.

INCURRITUR autem hoc peccatum, primò ex intentione, cum scilicet quis in his, quæ ad necessitatem fidei spectare novit, ab ecclesia dissentit, deliberatè credendo oppositum: & hoc est mortale maximum. Et si talis Christianus est, dicitur hæreticus, & est excommunicatus, supra, Excommunicatio 9. Secundò accidit, quò ad primos animi motus, ut cum ex aliqua tentatione, vel aliquo occurrenti articulo quis aliquantulum videtur vacillare: de his, quæ ad fidem pertinent, non tamen deliberatè consen-

tit: tunc veniale est peccatum propter imperfectionem actus. Tertiò, ex parte ignorantie, ut quia scit quidem hoc ad fidem spectare, sed nescit se in hoc errare: vel quia nescit hoc ad fidem spectare, ideò affirmat, & asserit errorem, quem tamen non credit errorem. Tunc si talis intendit stare in his, quæ sunt fidei, non incurrit peccatū mortale: quia non formaliter, sed tantum materialiter ei rat. In tali errore fuit Cyprianus martyr, ut in can. præter hoc. 32. d. Posset tamen contingere peccatum ex nimia adhesionem, vel pertinacia, vel superbia, & huiusmodi. Consentit Caieta. in summa ibi. Ideò à tali pertinacia maxime cauendum est omnibus: quoniam huiusmodi hominem hæreticum confiteretur.

OMNIS actio infidelium quæcumque sit relata ad finem suæ infidelitatis, ut si sciunt gratia servandi legem suam, peccatum est, secundum Thom. vbi supra. & per gloss. ad Ro. 14. super illud: Omne quod non est ex fide, peccatum est. Vbi dicit gloss. Omnis infidelium vita est peccatum. Et sequitur, quia omnis infideliter vivens vel agens, vehementer peccat, ideò est peccatum mortale, aliter vehementer non diceretur.

INFIDELITAS hæreticorū, gravius peccatum est simpliciter loquendo, omnibus peccatis ad infidelitatem pertinentibus, secundum Tho. vbi supra: quia promissæ & cognitæ fidei renititur, & quia plus alijs peccatis nocet, dum fundamentum omnium bonorum subvertit.

Non liceat de fide disputare, supra, Disputatio Hæretici, qui semel fidem receperunt, & postmodum retrocesserunt, sunt ad fidem compellendi, & corporaliter puniendi: argu. 45. d. 6. de Iudæis. Alij autem fideles non: quia credere volūtarium est. Sunt tamen compescendi, ne fidem blasphement, vel illi iniuriam faciant, aut eam quoquomodò impediunt: secundum Thom. supra. & per principes puniendi sunt, per ea. in nonnullis, de

lis. de Iudæis. & per Hostien. ibi. An pueri infidelium, iuuitis parentibus, sint baptizandi. supra. Baptismus. §. 68. quoniam doct. sunt opiniones varie, concluditur tamen negatiue. Vide ibi.

¶ **CONVERSARI** possunt cum infidelibus, secundum Tho. supra, fideles firmi in fide, quando ex eorum conuersatione magis speratur infidelium conuersio, quam fidelium subuersio. Simples autem sunt prohibendi, ne sine magna necessitate cum eis conuersentur, maxime nimis familiariter, & precipue in his, quæ prohibentur. in c. nullus. 2. §. 1. videlicet quod non manducent de azimo, non habitent eum eis, non vocent aliquem infidelem in suis infirmitatibus, non accipiant ab eis medicinam, non se balneent cum eis, & contrafaciens si electicus est, deponatur, si laicus, excommunicetur. Igitur videtur mortaliter peccare, si sine necessitate, vel dispensatione Pape faciant. Non enim sine graui peccato tanta poena infligetur, infra, Iudæus. §. 2.

¶ **IN** his autem, quæ ad cultum suæ infidelitatis spectant, nullo modo communicare licet: ut dare, vel vendere aliquid pro vsu sacrificiorum: tunc enim quis esset particeps criminis, & consequenter peccaret mortaliter. Quomodo autem non possunt habere officia publica super fideles, vide in cap. nullus. §. 4. & cap. constituit. 17. qu. 4.

¶ **INFIDELIVM** ritus possunt tolerari, licet ipsi in eis semper peccent: tamen tolerantur, ne peiora eueniant, vel aliqua bona impediuntur, quibus remota, tolerandi non essent: secundum Tho. supra. art. in dicto capitulo, consuluir de Iudæis. vnde secundum Pan. in c. quod super. de voto. post Innoc. non licet Christianis expellere eos de regnis suis, & eorum bona auferre, quando non sunt Christianis infesti, nec delinquant contra legem naturalem, nec legem datam. Et maxime hoc non licet priuatis Christianis: secundum Oldra. concil. 51. principibus

verò licet, quando imminet periculum fidei, aliàs non. Vide tamen quæ dicit Tho. in opusculo ad ducissam Lotharingæ.

¶ **INFIDELIS** possunt molestari, & priuari dominij suis, si sint molesti Christianis, vel delinquant in lege. ut dictum est: secundum Innoc. ut dicit Panorm. in dict. cap. quod super. Excipere videtur terram sanctam. Itē si non recognoscant dominum ecclesie: quia omnis potestas data est Christo. Matth. vlt. cuius Pape est vicarius: secundum Host. vide Th. secunda secundæ. q. 66. a. 8. ad 2. Infideles maxime Turcæ, quia Christianis infesti sunt, & multa bona acceperunt à Christianis, possunt priuari. De Iudæis autem vide Epistolam Thom. ad ducissam Lotharingæ ubi concluditur, quod propter peccatum sunt addicti seruituti, & sic res eorum domini possunt accipere tanquam suas. Quomodo autem expediatur, ibi dicitur. Vide extrâ, de Iudæis. & dict. 54. cap. nec solum ecclesia.

¶ **SI** infideles delinquant in criminibus ecclesiasticis, puniuntur per Papam: si in alijs, per Imperatorem: in mixtis verò, locus est preuenientis, ut cõmuniter tenetur, licet ibi videatur attribuire totam iurisdictionem Pape. Not. tamen Pa. in d. c. quod super. post Iano. qui dicit, quod omnes infideles ad ouile Petri, qui est vicarius Christi, pertinent.

¶ **CHRISTIANIS** licitum est in bello iusto vti auxilio infidelium: secundum Pa. in d. c. quod super. & Old. cõci. 67. quis & Machabæi viii sancti in iere. fœdus cū Romanis, qui erant gentiles, & fideles iuste adiuuant dominum infidelē in bello iusto. 11. q. 3. c. Iulianus. supra, Bellum. §. 41.

¶ **INFIDELIS** nō admittantur in testes contra Christianos. ca. non potest. 2. qu. 7. & Pa. in ca. 1. de hæc. infra, Iudæus. §. 13. quia si sunt infideles Deo, etiam hominibus erunt infideles.

¶ **INFIDELIVM** habitū licet aliquando ex causa rationabili Christianis assumere.

¹ Sumere, sicut fecit sanctus Sebastia-
nus, dummodò in tali habitu non sit
aliquid principaliter institutum, ad
discernendum professores alicuius in-
fidelitatis: tunc non liceret, suprà, Apo-
stata. §. 4. Fides, §. vlt. quia tunc menti-
retur contra suam professionem. An li-
ceat disputare cum infidelibus, suprà,
Disputare. §. 1. An ille qui nunquam
audiuit de fide, possit excusari, suprà,
Fides §. 2. nam si in naturalibus existe-
re necessitate Deus non deficit: multò
minus in his, quæ ad hominis salutem
pertinent.

INFIRMITAS.

¹ INFIRMITAS animæ dicitur,
quando impeditur anima à pro-
pria operatione propter inordinatio-
nem partium ipsius, vt quando irasci-
bilis, & concupiscibilis affectus passio-
nibus, non subduntur rationi. Tho.
prima secundæ. quæst. 77. a. 3. & tunc
peccatur.

² PECCATVM ex tali infirmitate
tunc mortale dicitur, quando est cum
deliberato cõsensu rationis circa mor-
talia, vel procedit ad actum peccati
mortalis, vt homicidij, vel huiusmo-
di: secus in subitis motibus, quibus ra-
tio non potest occurrere. Tho. vbi su-
prà. ibi enim non est rationis delibera-
tio, cuius est ordinare.

³ INFIRMITAS animæ quædo to-
taliter inuoluntaria est, excusat à mor-
tali penitus: quia non potest esse pec-
catum, quod omninò est inuolunta-
rium: vt si quis bibendo, & vini po-
tentiam non cognoscendo inebrietur,
& postmodum percuriat aliquem, ex-
cusatur à mortali: quia talis passio
fuit inuoluntaria. Si autem infirmi-
tas hæc sit voluntaria directè, vel in-
directè, non excusat. Dicitur volun-
taria directè, quando voluntas fertur
in illud, vt quando quis intendit ineb-
riari. Indirectè, quando voluntas
fertur in causam: vt cum quis non
vult inebriari, vult tamen vinum im-
moderatè bibere, timens tamen, &
non curans de ebrietate. Ideò qui ex
aliqua passione aliquem interficit,
vel fornicatur quod tamen non in-

tendebat à principio: tamen quia po-
tuit prohibere talem passionem, & de-
buit, & non fecit, inditectè voluit id.
quod secutum, videlicet homicidium
vel fornicationem. Thom. prima se-
cundæ, suprà, de ma. qu. 3. art. 10. ad
quartum.

⁴ PASSIO præcedens iudicium ra-
tionis: secundum Th. qu. de ma. q. 3. a.
11. aliquantulum peccatum alleuiat, se-
quens autem aggravat: sicut in benefa-
ciendo passio præcedens minuit meri-
tum, sequens autem auget. Signum est
enim quod motus voluntatis est for-
tior: ideò magis in benefaciendo me-
retur, & in malè agendo peccat: vnde
passio non est meriti, vel peccati maio-
ris causa, sed motus voluntatis, cuius
passio signum dicitur.

⁵ AN famulus infirmus debeat habe-
re salarium, vide suprà, Familia. §. 2.
Infirmi à ieiunio, & multis alijs obli-
gationibus de cõsilio medici timo-
rati excusantur.

INGRATITUDO.

¹ INGRATITUDO secundum Th.
secunda secundæ. q. 107. & Archid.
Flor. secunda parte. titu. 3. ca. 9. est vi-
tium, quod committitur, quando be-
nificatus non retribuit suo benefa-
ctori id, quod debet: habetque tres
gradus. Primus, quando non retri-
buit, sed malum pro bono accepto
dat. Secundus, quando dissimulat,
vel beneficium vituperat. Tertius,
quando non recognoscit beneficium,
sed maleficium reputat: & opponi-
tur virtuti gratitudinis, quæ ad iusti-
tiam pertinet: ideò semper est pecca-
tum, cum virtuti opponatur. Mate-
rialiter autem sumpta, peccatum ge-
nerale est, quia in omni peccato inue-
nitur, cum omne peccatum sit con-
tra Deum benefactorem nostrum.
Formaliter verò est speciale peccatù,
& etiam mortale in omittendo, quæ
necessario sunt faciendâ, non retri-
buendo, quæ necessario sunt retri-
buenda, non regratando, & non re-
cognoscendo in casu, in quo hæc sunt
necessario faciendâ. Mortale est etiam
si fiat